

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIESTEN

KERTOMUS

VUODELTA 1927

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALIOKUNNALLE**

HELSINKI 1928
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO

Sisältö:

	Siv.		Siv.
<i>Taloudellinen kehitys v. 1927</i>	3	<i>Erinäisiä Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita</i>	18
Yleisiä piirteitä	3	Kahdenkymmenen markan seteli	21
Tuotanto	3	Asioimisto Kajaaniin	21
Hinnat	5	Toimenpiteitä, jotka koskevat yksityisten sitoumuksia Pankille	21
Ulkomaankauppa	5	Tilintarkastus	21
<i>Rahamarckinat</i>	12	Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus	21
<i>Suomen Pankin toiminta</i>	15	Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastus	21
Lainausliike	15	Oscar Finnen rahaston luovutus	22
Valtion sitoumukset	16	Virka- ja toimihenkilöiden palkkaus	22
Ulkomaiset suhteet	16	Eläke- ja avustusasioita	22
Setelinanto	17	Johtokunta	22
Lainain emissioita	17	Haarakonttorien valvojat	22
Pankin tilinpäätös	18	Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat	23

Taloudellinen kehitys v. 1927.

Yleisiä piirteitä.

Viime vuosi oli, samoin kuin monet edelliset, Suomessa taloudellisesti edullinen. Maanviljelyksen tulokset muodostuivat syysarviointien mukaan suunnilleen samoiksi kuin edellisenä vuonna, karjatalouden tulokset ilmeisesti paremmiksi. Teollisuuden kokonaistuotanto on niinkään, metalliteollisuuden pitkällisestä seisahduksesta huolimatta, arvioitu edellisen vuoden tuloista vähän suuremmaksi. Ulkomaankauppa jätti viime vuodelta, samoin kuin edelliseltäkin, pienen tuontiylijäämän, joka kuitenkin on korvautunut muista tuloista, niin että maamme maksutase ei ole häiriytynyt. Erikoista huomiota herättää pääoman muodostuksen voimakkuus. Maailmansodan edellisenä viitena vuotena lisääntyivät talletuksia ottavien rahalaitosten talletukset vuosittain keskimäärin n. 47 miljoonalla silloisella markalla. V. 1927 kerääntyi samanlaisiin laitoksiin uusina talletuksina lähes 1,700 milj. markkaa nykyistä rahaa, eli siis kolme kertaa enemmän.

Tuotanto.

Sato oli viime vuonna, kuten jo mainittiin, suunnilleen samansuuruinen kuin edellisenä vuonna. Tosin syksyllä tehdyn ennakkolaskelman lopputulokset muodostuivat, niittyheinää lukuunottamatta, jonkun verran pienemmiksi kuin vuoden 1926 sato-tulokset lopullisen arvioinnin mukaan. Sadon arvo on lopullisten laskelmien mukaan ollut v. 1924 4,555 milj. mk, v. 1925 5,086 milj. mk ja v. 1926 4,962 milj. mk. Mainittu ennakkolaskelman mukaan sen arvo viime vuonna olisi ollut 4,640 milj. mk. Mutta kun ennakkolaskelmat yleensä viime vuosina ovat osoittautuneet liian alhaisiksi, on syytä olettaa, että lopulliset laskelmat vuoden 1927 sadosta johtavat jokseenkin edellisen vuoden tulosten tasalle.

Seuraavassa yhdistelmässä ilmoitetaan maataloushallituksen suorittamiin ennakkolaskelmiin ja lopullisiin laskelmiin perustuvat satomäärät vuodelta 1926 sekä saman viraston ennakkollisesti lasketut satomäärät vuodelta 1927:

	Sato v. 1926 ennakkolaskelmain mukaan	Sato v. 1926 lopullisten tietojen mukaan	Sato v. 1927 ennakkolaskelmain mukaan
Ruis	267,070 tonnia	302,490 tonnia	291,200 tonnia
Ohra	137,064 „	156,100 „	121,400 „
Kaura	495,600 „	592,726 „	538,700 „
Peruna	752,189 „	851,008 „	624,500 „
Peltoheinä ...	1,919,115 „	2,353,855 „	2,338,400 „
Niittyheinä ...	443,376 „	464,314 „	654,600 „

Maidon tuotanto oli viime vuonna ilmeisesti suurempi kuin minään edellisenä. Sitä osoittaa m. m. entisestään huomattavasti kasvanut voin ja juuston vienti. Voita vietiin viime vuonna 15,070,000 kg (v. 1926 13,212,000 kg) ja juustoa 2,949,000 kg (v. 1926 2,887,000 kg).

Vientiteollisuuden haaroista ovat etenkin puutavara-, puuvanuke- ja selluloosateollisuus viime vuonna lisänneet tuotantoaan. Vientinumerot osoittavat, että sahaamattoman puutavaran vienti oli viime vuonna 4,368,000 m³, mikä määrä on 23.5 % suurempi kuin edellisenä vuonna ja 38.1 % suurempi kuin v. 1913. Sahatun puutavaran vienti kohosi niinkään huomattavasti, nousten 5,995,000 m³:iin, mikä määrä on 14 % suurempi kuin v. 1926 ja 42.1 % suurempi kuin v. 1913. Sahatun puutavaran kokonaisvalmistus arvioidaan viime vuonna 1,460,000—1,470,000 standertiksi. Puutavaran kokonaisvienti, yli 10 milj. m³, oli huomattavasti suurempi kuin milloinkaan ennen. Verrattuna vuoden 1913 vientiin se oli 40 % suurempi.

Puuvanukkeen tuotannon lisääntymiseen vaikutti viime vuonna m. m. se seikka, että neljä uutta puuhiomoa sillein aloitti toimintansa. Puuvanukkeen vienti kohosi 72,912 tonnista v. 1926 102,185 tonniin v. 1927 eli 40.1 %. Selluloosatehtaita valmistui niinkään viime vuoden aikana neljä uutta. Selluloosan kokonaistuotanto oli v. 1926 432,715 tonnia ja v. 1927 485,985 tonnia. Mainittakoon vertaukseksi, että Ruotsin selluloosan tuotanto laskettiin v. 1926 1,450,000 tonniksi ja v. 1927 1,551,000 tonniksi sekä Norjan v. 1927 368,000 tonniksi.

Vientinumeroiden mukaan oli paperin tuotanto viime vuonna vähän suurempi, mutta rullien ja pahvin tuotanto vähän pienempi kuin v. 1926.

Kotimaista kulutusta varten työskentelevä teollisuus on, metalliteollisuutta ja paria pientä teollisuuden haaraa lu-

kuunottamatta, toiminut varsin menestyksellisesti. Metalliteollisuudellekin vuosi alkoi hyvin entein; mutta toukokuussa tämä teollisuus työriidan johdosta joutui suurimmaksi osaksi seisahdukseen, jota kesti joulukuuhun saakka. Puuvilla-, villa- ja pellavateollisuuksissa on tuotanto jonkun verran kasvanut ja vuoden tulokset ilmoitetaan tyydyttäväksi. Kenkäteollisuus on niinkään voinut muutamalla prosentilla lisätä tuotantoaan, mutta vuoden tulosta ei pidetä niin tyydyttävänä kuin edellämaituissa teollisuuden haaroissa. Lasiteollisuuden markkinain ilmoitetaan olleen normaalit. Kuten pankkivaltuusmiesten kertomuksessa vuodelta 1926 mainittiin, on tämä teollisuus murroskaudessa, kunnes uudet tehokkaamat valmistustavat ovat yleisesti tulleet käytäntöön. Fajanssi- ja porsliiniteollisuuden tuotanto kohosi viime vuonna n. 15 %. Makeisteollisuudelle ja hattuteollisuudelle ilmoitetaan vuoden olleen edellisiä epäedullisemman.

Teollisuuden kokonaistuotanto, joka v. 1925 oli 10,126 milj. mk ja v. 1926 10,935 milj. mk, arvioitiin viime vuonna 11,300 milj. markaksi. Tuotannon nettoarvo, joka v. 1925 oli 4,717 milj. mk ja v. 1926 5,049 milj. mk, on viime vuodelta arvioitu 5,250 milj. markaksi. Tämän mukaan olisi viime vuonna teollisuuden tuotannon bruttoarvo ollut 46 % ja nettoarvo 61 % suurempi kuin v. 1913.

Työttömyyttä esiintyi, sikäli kuin työnvälitystoimistoihin tulleiden työnhakemusten ja tarjottujen paikkojen erotusta voidaan pitää arvosteluperusteena, viime vuonna yleensä vielä jonkun verran vähemmän kuin edellisenä. Työttömien luku eri kuukausina vaihteli jokseenkin tarkalleen samoin kuin v. 1926. Enimmän oli työttömiä, nyt kuten aina, vuoden alkukuukausina. Tammikuun lopussa oli työnvälitystoimistojen kirjoissa 3,633 työtöntä. Sittemmin työttömien luku pieneni kesään mennessä, niin että se heinäkuun lopussa

oli 882. Marraskuun lopussa työttömiä oli 2,449 ja joulukuun lopussa 2,152.

Työttömyyttä on siis edelleen ollut maamme suhteellisen vähän. On kuitenkin huomattava, että viime vuonna sattuneen metalliteollisuuden seisahduksen aiheuttama työttömyys ei näkyne edellä mainituissa numeroissa.

Hinnat.

Maamme tukkuhinta-indeksi lasketaan nykyään, paitsi entisellä tavalla, myös siten, että se ilmaisee kullan ostokyvyn

verrattuna siihen, mikä se oli vuoden 1913 vastaavana kuukautena (silloinen tavaranhinta kullassa = 100). *Elinkustannusindeksi* sen sijaan vertaa edelleen nykyisen Suomen markan ostokykyä siihen, mikä markalla oli v. 1913 (silloiset hinnat = 100), mutta tämänkin indeksi ilmaisee kyllä kultahintojen vaihtelun, kunhan otetaan huomioon, että Suomen nykyinen rahayksikkö edustaa ainoastaan 0.13 entisen yksikön kultamäärästä.

Nämä indeksit kehittyivät viime vuonna seuraavasti:

	1926	Tukkuhinta- indeksi	Kuukausi- muutos	Elin- kustannus- indeksi	Kuukausi- muutos
Joulukuu	1926	144	+ 1	1,197	+ 4
	1927				
Tammikuu		144	—	1,187	— 10
Helmikuu		144	—	1,189	+ 2
Maaliskuu		143	— 1	1,183	— 6
Huhtikuu		143	—	1,173	— 10
Toukokuu		142	— 1	1,166	— 7
Kesäkuu		144	+ 2	1,184	+ 18
Heinäkuu		144	—	1,203	+ 19
Elokuu		147	+ 3	1,237	+ 34
Syyskuu		148	+ 1	1,230	— 7
Lokakuu		148	—	1,237	+ 7
Marraskuu		149	+ 1	1,251	+ 14
Joulukuu		148	— 1	1,243	— 8

Hintataso on siis viimekin vuonna pysynyt jokseenkin vakaana. Vuoden loppupuolella tavallisesti tapahtuva nousu oli kuitenkin viime vuonna siksi tuntuva, että vuoden tukkuhinta-indeksi kohosi 145:een, kun se edellisenä vuonna oli ollut 142. Vastaavat elinkustannusindeksin luvut ovat 1,207 ja 1,183.

Ulkomaankauppa.

Ulkomaankauppamme on aina vuodesta 1921 saavuttanut varsin tyydyttäviä tuloksia. Viime vuosi liittyi edelleen tähän edullisten vuosien sarjaan.

Sahaamattoman puutavaran vienti lisääntyi, kuten jo mainittiin, viime vuonna erittäin tuntuvasti. Englannin hiililakko oli v. 1926 haitannut kaivospylväiden ja paalu- jen menekkiä siinä määrin, että niiden vienti silloin tuntuvasti väheni. Viime vuonna tämä vienti jälleen kohosi niin, että se oli jokseenkin täsmälleen kaksi kertaa niin suuri kuin v. 1926. Kaivospylväitä ja paaluja vietiin Suomesta v. 1925 1,245,000 m³, v. 1926 934,000 m³ ja v. 1927 1,869,000 m³. Viennin kohoaminen viime vuonna joutui osittain siitä, että englantilaiset ostajat edellisenä vuonna hiililakon aiheuttaman häiriötilan vallitessa jättivät varastoja Suo-

meen. Mutta vuosien 1926 ja 1927 yhteisestä viennistä laskettu vuotuinen keskimääräkin on suurempi kuin vastaava vienti v. 1925. Viime vuonna kaivospylväiden ja paalujen vienti oli jo vähän suurempi kuin v. 1913, jolloin se oli 1,818,000 m³. Hinnat pysyivät viime vuoden vakaina, vähän kohen vuoden loppupuolella. Helmikuulla parhaasta tavarasta maksettiin noin 65 shillinkiä ja sekalaisesta 62½ shillinkiä englantilaiselta kuutiosyyltä fob Etelä-Suomen satamissa. Vuoden lopulla ja nyt kuluvan vuoden alussa lienee tämän vuoden laivaukselle myydessä saatu vastaavasti 70 ja 65 shillinkiä engl. kuutiosyyltä.

Paperipuiden vienti, päinvastoin kuin propsin, väheni viime vuonna jonkun verran edelliseen vuoteen verraten, ollen 1,650,500 m³. Tämä määrä on yli kolme kertaa niin suuri kuin vastaava vienti v. 1913. Paperipuiden hinnat ovat viime aikoina huomattavasti kohooneet. Vuoden 1926 kuluessa laski puolipuhtaan paperipuun hinta 590—625 mk:aan engl. kuutiosyyltä, mutta kohosi sitten niin, että kun viime kesänä myynti tämän vuoden laivaukselle alkoi, puolipuhtaan paperipuusta saatiin 670—700 mk ja kokopuhtaan 770—800 mk engl. kuutiosyyltä. Tämän jälkeen ovat hinnat vieläkin nousseet, niin että vuoden vaihteessa on saatu puolipuhtaan ta-

Lajittelematon mänty

3 × 9" lankut	n. £ 14.—/—	n. £ 16.—/—
2½ × 7" soirot	„ „ 13.5 /—	„ „ 13.15/—
2 × 4" skantlingit	„ „ 12.10/—	„ „ 13.—/—
1 × 4" pikkulaudat	„ „ 12.10/—	„ „ 12.15/—

Lajittelematon kuusi

3 × 9" lankut	n. £ 13.15/—	n. £ 14.—/—
2½ × 7" soirot	„ „ 13.—/—	„ „ 13.5 /—
2 × 4" skantlingit	„ „ 12.5 /—	„ „ 12.5 /—
1 × 4" pikkulaudat	„ „ 12.5 /—	„ „ 12.5 /—

Puutavaranhintojen yleinen noususuunta lienee osaltaan vaikuttanut siihen, että ko-

varasta 760 mk ja kokopuhtaan 880 mk engl. kuutiosyyltä.

Sahatun puutavaran vienti. Vuoden 1926 lopulla myytiin sahattua puutavaraa harvinaisen paljon vuoden 1927 laivausta varten. Ennakkomyyntien määrä kohosi n. 660,000 standerttiin. Vuoden 1927 aikanakin jatkuivat myynnit tyydyttävästi, niin että ensimmäisen vuosineljänneksen loppuun mennessä vuoden 1927 laivaukselle oli myyty määrä n. 835,000 standerttia; toisen vuosineljänneksen lopussa vastaava määrä oli n. 965,000 standerttia ja kolmannen n. 1,136,000 standerttia. Tällöin alkoivat jo myynnit kuluvan vuoden toimitukselle. Vuoden loppuun mennessä nämä myynnit käsittivät n. 360,000 standerttia, mitä määrää pidetään normaalina, vaikka se onkin edellisen vuoden vastaavaa määrää paljon pienempi. Puutavaramarkkinoita häiritseviä tapahtumia, joita voisi verrata edellisenä vuonna Englannissa vallinneeseen hiililakkoon, ei kuluneena vuonna sattunut. Ainoastaan Tanskan puutavaramarkkinoita häiritsevät jonkun verran sikäläiset pitkälliset työselkkaukset.

Hinnat kohosivat viime vuonna jonkun verran. Johtavien etelä-suomalaisien laivaajien hinnoista mainittakoon seuraavat esimerkit:

Avaushinnat v. 1927 varten	Avaushinnat v. 1928 varten
n. £ 14.—/—	n. £ 16.—/—
„ „ 13.5 /—	„ „ 13.15/—
„ „ 12.10/—	„ „ 13.—/—
„ „ 12.10/—	„ „ 12.15/—
n. £ 13.15/—	n. £ 14.—/—
„ „ 13.—/—	„ „ 13.5 /—
„ „ 12.5 /—	„ „ 12.5 /—
„ „ 12.5 /—	„ „ 12.5 /—

timainen raaka-aineen hinta niinikään viime syksynä tuntuvasti kohosi.

Virallisen tilaston mukaan oli sahattu puutavaran vienti viime vuonna lopullista tarkistusta vaille olevan laskelman mukaan kaikkiaan 1,283,100 standerttia eli 157,000 standerttia suurempi kuin v. 1926.

Selluloosan markkinat ovat viime vuosina olleet jossakin määrin epävakaiset. V. 1923 selluloosan hinnat alenivat huomattavasti. Seuraavana vuonna aleneminen pysähtyi ja vaihtui vähäiseen nousuun. V. 1925 nousu-

	Hinta vuoden alussa	Hinta vuoden lopussa
Vahva sulfiittiselluloosa	£ 12.15/—	£ 10.10/— — 10.15/—
Helposti valkaistava (vaalea) sulfiittiselluloosa	„ 13.15/—	„ 11.10/—
Vahva sulfaattiselluloosa	„ 12.15/—	„ 10.10/—

Hintojen alenemiseen on vaikuttanut ankara kilpailu.

Selluloosan menekki oli kuitenkin viimekin vuonna tyydyttävä. Jo vuoden alkaessa oli n. 60 % vuoden tuotannosta myyty. Selluloosan kokonaisvientä oli 363,572 tonnia, mikä määrä on 9.3 % suurempi kuin vienti v. 1926 ja lähes viisi kertaa (482 %) niin suuri kuin tämän tavaran vienti v. 1913. Suurin määrä selluloosaamme ostettiin edelleen Englantiin. Toisella ostajasijalla olivat viimekin vuonna Amerikan Yhdysvallat, kolmannella Venäjä.

Puuvanukkeen markkinat olivat viime vuonna epävakaaat. Vuoden alkaessa Suomen tehtaajat olivat myyneet noin puolet vuoden tuotannosta. Määrän vanukkeen hinta oli vuodenvaihteessa noin £ 3.15/— tonnilta eif Englannin satamassa. Mutta sitten alkoivat hinnat laskea. Englannissa oli paperitehtailla hiililakon ajoilta suuria varastoja, Ranska sai sotakorvauksena Saksalta suuria paperimääriä, joten vanukkeen kysyntä siellä heikkeni, ja tuotantoa lisättiin sekä Skandinaviassa että Suomessa. Määrän massan tarjonta lisääntyi niin, että Ruotsin ja Norjan tehtaajat tekivät sopimuksen tuotannon supistamisesta. Suomen tehtaalle tarjottiin neuvotteluja samassa tarkoituksessa. Hinnat laskivat niin, että eräät Skandinavian tehtaajat möivät syksypuoleen märkää vanuketta £ 2.5/— tonnilta. Loka-

suunta jatkui, mutta vaihtui seuraavana vuonna hintojen alenemisen, jota on jatkunut vielä viimekin vuonna. Euroopan markkinoilla olivat eri selluloosalaatujen hinnat viime vuoden lopussa £ 1.10/— — £ 2.—/— tonnilta alhaisemmat kuin vuoden alussa. Hintojen alenemista eif Englannin satamissa kuvaavat seuraavat engl. tonnin hinnat:

kuussa pidettiin Helsingissä Pohjoismaiden puuvanuketeollisuuden harjoittajain kokous, jossa tehtiin sopimus tuotannon rajoittamisesta v. 1928.

Kuivan puuvanukkeen hinnat ovat koko vuoden pysyneet jonkun verran vakaampina kuin määrän ja hinta parani vuoden loppulla. Vuoden vaihteessa olivat maamme puuvanuketehtaajat myyneet yli puolet kuluvan vuoden tuotannosta.

Puuvanukkeen vienti oli viime vuonna 102,184 tonnia (kuivaa paimoa), mikä määrä on 40 % suurempi kuin v. 1926 ja yli kaksi kertaa (228 %) niin suuri kuin tämän tavaran vienti v. 1913.

Paperin markkinoilla ovat häiritsevinä tekijöinä olleet Englannin sanomalehdenkustantajain jatkuva trustiutuminen ja tästä johtunut paperihankinnan uusi järjestely, Ranskan sotakorvauksena saama suuri sanomalehtipaperin määrä ja tulli, joka Ranskassa viime vuonna pantiin voimaan käärepaperille, sekä vielä Kiinan sisällin sota. Paperin myynti on kuitenkin sujunut suurin piirtein normaalisesti, vaikkakin hinnat ovat jonkun verran alentuneet. Hintojen alenemista maailman markkinoilla kuvaa seuraava yhdistelmä, jossa on ilmoitettu kunkin paperilaadun hinta fob. Suomen satamassa engl. tonnilta (1,016 kg):

	Hinta vuoden alussa	Hinta vuoden lopussa
Sanomalehtipaperi (rullissa)	£ 12,5 /—	£ 11,5 /—
Ohut paperi (arkeissa)	„ 15,10/—	„ 13.—/—
Voimaperi	„ 20,17/—	„ 18,10/—
Tavallinen ruskea käärepaperi	„ 11.—/—	„ 10.—/—
Voipaperi	„ 23,10/—	„ 22.—/—
Kiina-cap	„ 15.—/—	„ 20.—/—
Silkkipaperi	„ 37.—/—	„ 32.—/—
Puuvapaa painopaperi	„ 24,10/—	„ 24.—/—

Pankkivaltuusmiesten kertomuksessa vuodelta 1926 mainittiin, että Englanti oli säätänyt tullin käärepaperille. Kuluneen vuoden aikana on huomattu, että tämä seikka on suhteellisen vähän haitannut Pohjoismaiden paperinvientiä Englantiin.

Sanomalehtipaperin vienti oli viime vuonna 155,446 tonnia eli 8 % suurempi kuin v. 1926 ja yli kaksi kertaa (222 %) niin suuri kuin vuoden 1913 vienti. Muun paperin vienti oli 68,020 tonnia, s. o. 2,8 % enemmän kuin v. 1926 ja 90 % vuoden 1913 viennistä.

Karjataloustuotteet. Voimarkkinoilla oli tilanne vuoden alkaessa europalaiselle voille suotuisa, sillä hintataso Englannissa oli tyydyttävä ja Australian tuotannon kilpailu oli heikkenemässä. Mutta maaliskuulla Uusi Seelanti muutetulla myyntitavallaan muutti markkinat. Alimmillaan hinnat olivat toukokuun alkupuolella. Heinäkuun lopulla alkoivat hinnat, jotka siihen mennessä olivat pysytelleet yleensä (tammi-kuuta lukuunottamatta) 1—3 mk vuoden 1926 hintoja alemmina, tuotannon vähen-tyessä nousta. Syyskuussa ne olivat jo 3—4 mk edellisen vuoden hintoja ylempänä. Korkeimmilleen hinnat kohosivat

Tavaran laatu	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
Sahaamaton puutavara	26	68	99	93	113	112	138
Sahattu puutavara	71	94	100	113	115	125	142
Puuvanuke	112	115	140	227	163	162	228
Selluloosa	163	244	263	364	390	441	482
Pahvi	23	46	44	61	95	79	71
Paperi	88	132	119	126	145	144	153
Voi ja juusto	62	80	57	78	123	116	130

marraskuussa, minkä jälkeen ne taas äkkiä putosivat. Vuoden 1927 voimarkkinat olivat yleensä hintasuhteisiinsa nähden luonnollisemmat kuin edellisenä vuonna, jolloin Englannin hiililakko häiritsi markkinoita.

Voin ja juuston vientinumerot on jo edellä mainittu. Näiden tavarain vienti oli v. 1927 11,2 % suurempi kuin v. 1926 ja 30 % suurempi kuin v. 1913.

Viennin paljous eli volyyymi kohosi viime vuonna hyvin huomattavasti edellisiin vuosiin verraten. Viennin paljouden kehitys näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Vuonna	Vienti % vuoden 1913 viennistä
1921	69,0
1922	93,5
1923	94,8
1924	112,7
1925	123,9
1926	127,4
1927	143,1

Rahassa oli vienti v. 1927 (fob-arvo) 6,322,6 milj. mk, oltuaan v. 1926 5,636,5 milj. mk.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, miten maamme tärkeimpien vientitavarain viennin paljous on vv. 1921—1927 kehittynyt:

Vienti %:issa vuoden 1913 viennistä	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
Elintarpeet ja nautintoaineet	187	1,577	101	54	1,450	126	67
Kulutettaviksi aiottut teollisuustuotteet	88	682	65	74	802	81	92
Raaka-aineet	151	834	74	49	1,272	122	81
Kuljetusneuvot, koneet, työkal. y.m.s. tuotantovälineet	44	493	49	111	446	55	125

Vientihinta-indeksi, joka lasketaan fob-hinnoista Suomen markkoissa, oli viime vuonna aivan sama kuin 1926. V. 1921 vientihinta-indeksi saavutti huippukohtansa ja sen jälkeen on sen kehitys ollut seuraava: v. 1921 1,213, v. 1922 1,180, v. 1923 1,145, v. 1924 1,090, v. 1925 1,111, v. 1926 1,092 ja v. 1927 1,092. Eri tavarain vientihinta-indekseistä voin, kuiyan selluloosan, puupahvin ja paperin alenivat jonkun verran, kuiyan puuvanukkeen indeksi huomattavammin; juuston, puutavaran ja rihma-

rullien indeksit sen sijaan jonkun verran kohosivat.

Tuonnissa, joka yleensä viime vuonna muodostui normaaliseksi, kiinnittävät huomiota etenkin kulutettavaksi aiottujen teollisuustuotteiden sekä kuljetusneuvojen, koneiden, työkalujen y. m. s. tuotantovälineiden tuonin suuri enemmisyys edelliseen vuoteen verraten. Myöskin raaka-aineiden tuonti oli melkoista suurempi kuin edellisenä vuonna. Sen sijaan elintarpeiden ja nautinto-aineiden tuonti lisääntyi vain vähän.

Vuosien 1921—1927 tuonti ryhmiteltynä laatunsa mukaan ja verrattuna vuosien 1911—1913 tuontiin.

Tuonin laatu	1911—1913 milj. mk.	1921		1922		1923		1924		1925		1926		1927								
		Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista							
Elintarpeet ja nautintoaineet	187	1,577	101	54	1,450	126	67	1,474	153	82	1,666	167	89	2,062	186	99	1,477	140	75	1,538	147	79
Kulutettaviksi aiottut teollisuustuotteet	88	682	65	74	802	81	92	1,087	132	150	937	104	118	999	108	123	1,260	143	163	1,482	178	202
Raaka-aineet	151	834	74	49	1,272	122	81	1,461	158	105	1,527	160	106	1,759	169	112	2,016	207	137	2,163	234	155
Kuljetusneuvot, koneet, työkal. y.m.s. tuotantovälineet	44	493	49	111	446	55	125	578	79	180	583	76	173	700	81	184	914	105	236	1,184	136	309

Kahvin ja sokerin tuonti esiintyy vuosien 1926 ja 1927 tuontitilastossa jonkun verran liian pienenä sen vuoksi, että vuoden 1926 alussa voimaan tulleet tullikorotukset aiheuttivat edellisen vuoden lopulla ennakkotuontia, joka muuten olisi tullut vuoden 1926 tilastoon, ja vuoden 1928 alussa odotettavissa olevien tullialennusten vuoksi huomattava osa vuoden 1927 loppukuukausien tuonnista siirtyi vuoden 1928 aikana tullattavaksi, esiintyen vasta tämän vuoden tilastossa. Myöskin vehnäjauhojen tuonti oli viimeksi mainitusta syystä v. 1927 normaalista pienempi. Rukiin tuonti saattaa myös vuoden 1927 tilastossa esiintyä liian pienenä

johtuen siitä, että tämänkin tavaran tullin alentaminen oli keskustelun alaisena. Nämä seikat on huomioonotettava arvosteltaessa seuraavia tietoja.

Sokerin tuonti lisääntyi viime vuonna edelliseen vuoteen verraten lähes 100 %. Vastaava kahvin tuonin lisäys oli 15,5 %.

Vuoteen 1913 verraten kahvin tuonti on lisääntynyt 18,7 %. Tupakan tuonti oli myöskin viime vuonna jonkun verran suurempi kuin edellisenä, mutta on sitenkin vasta 75,2 % tupakan tuonnista v. 1913. Rukiin, ruisjauhojen, riisin ja riisiryynien, rehukakkujen, leseiden ja takkiraudan tuonti oli huomattavasti pienempi kuin v.

1926. Vehnäjauhojen ja -ryynien tuonti oli hyvin vähän, sementin tuonti tuntuvasti sekä maanviljelyskoneiden ynnä kivihiilen ja koksen tuonti lähes 100 % suurempi kuin v. 1926.

Tuonnin paljous lisääntyi huomattavasti edelliseen vuoteen verraten. Kehitys näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Vuonna	Tuonti % v:n 1913 tuonnista
1922	74.7
1923	101.5
1924	99.3
1925	105.9
1926	116.1
1927	136.0

Rahassa oli tuonti viime vuonna 6,367.6 milj. mk, oltuaan v. 1926 5,667.7 milj. mk.

Tuontitavarain hinta-indeksi kohosi viime vuoden alkukuukausina, mutta aleni sitten niin, että koko vuoden indeksiksi tuli 945, kun edellisen vuoden indeksiksi oli ollut 984 (1913 v:n indeksi = 100)¹⁾. Tuontihinta-indeksi oli korkeimmillaan v. 1920 ja on siitä lähtien kehittynyt seuraavasti:

Vuonna	Tuontihinta-indeksi
1920	1,387
1921	1,329
1922	1,072
1923	915
1924	958
1925	1,052
1926	984
1927	945

Eri tavararyhmän tuontihinta-indekseistä kautsun ja kumin, mineraalien, puuvillata-varain sekä kahvin ja eläimistä saatujen ruokatavarain indeksit alenivat viime vuonna huomattavasti, suolan, siementen, lannoitusaineiden, maanviljelyskoneiden, öljyjen ja värien jonkun verran. Kohonneet ovat viljan ja viljatuotteiden, hedelmien, säilykkeiden, sokerin, nahkatavarain, turkistavarain ja karjanrehun tuontihinta-indeksit.

Kauppatasemme osoitti viime vuonna 45 miljoonan markan tuontienemmyyden. Edellisenä vuonna tuontienemmys oli ollut 31.2 milj. mk. Ennen maailmansotaa ja sodan jälkeen on vienti ollut prosenteissa tuonnista:

Vv. 1909—1913	74.6 %
V. 1919	35.1 „
„ 1920	80.7 „
„ 1921	94.5 „
„ 1922	112.5 „
„ 1923	95.5 „
„ 1924	105.4 „
„ 1925	101.0 „
„ 1926	99.5 „
„ 1927	99.3 „

Tuonnin ja viennin arvo eri kuukausina sekä tuonnin tai viennin enemmisyys vuosina 1913, 1926 ja 1927 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Tuonti, milj. mk.			Vienti, milj. mk.			Tuontienemmys — Vientienemmys +		
	1913	1926	1927	1913	1926	1927	1913	1926	1927
Tammikuu	29.9	287.8	393.3	13.0	197.0	255.2	16.9	90.8	138.1
Helmikuu	26.6	272.5	364.7	14.2	181.3	236.8	12.4	91.2	127.9
Maaliskuu	30.0	383.0	452.9	13.6	228.9	237.2	16.4	154.1	215.7
Huhtikuu	32.3	481.5	466.0	17.3	279.3	267.3	15.0	202.2	198.7
Toukokuu	52.6	484.7	605.8	36.6	286.8	411.0	16.0	197.9	194.8
Kesäkuu	43.0	512.9	600.4	49.1	580.7	670.4	6.1	67.8	70.0

¹⁾ Tässäkin on siis verrattu toisiinsa hintoja aikaisemmissa ja nykyisissä Suomen markoissa, ottamatta huomioon niiden kulta-arvon erisuuruutta.

Kuukausi	Tuonti, milj. mk.			Vienti, milj. mk.			Tuontienemmys — Vientienemmys +		
	1913	1926	1927	1913	1926	1927	1913	1926	1927
Heinäkuu	43.5	471.2	516.8	56.6	851.4	930.6	+ 13.1	+ 380.2	+ 413.8
Elokuu	40.3	499.9	574.4	52.1	649.3	874.8	+ 11.8	+ 149.4	+ 300.4
Syyskuu	51.8	537.2	621.9	50.3	646.1	827.0	— 1.5	+ 108.9	+ 205.1
Lokakuu	61.4	572.1	608.8	42.9	711.7	675.3	— 18.5	+ 139.6	+ 66.5
Marraskuu	48.4	611.5	617.3	32.3	586.9	549.6	— 16.1	— 42.6	— 67.7
Joulukuu	35.6	553.4	545.3	26.8	545.1	387.4	— 8.8	— 98.3	— 157.9
	495.4	5,667.7	6,367.6	404.8	5,636.5	6,322.6	— 90.6	— 31.2	— 45.0

Eräitä muita tietoja viime vuoden taloudesta.

Muista talouden kehitystä osoittavista ilmiöistä voidaan mainita, että apulantojen tuonti on huomattavasti kasvanut, rautateiden kuljettama tavaramäärä lisääntynyt, clearingliike kasvanut ja arvopaperipörssin liikevaihto kaksinkertaistunut edelliseen vuoteen verraten. Toiselta puolen ovat vararikkojen ja vekseliprotestien luvut myös jonkun verran kohonneet.

Rakennustoiminta on ollut viime vuonna erittäin vilkasta; yksistään pääkaupungissa

valmistui vuoden kuluessa noin 11,500 uutta asuinhuonetta, mikä määrä on suurempi kuin koskaan ennen, m.m. 23 % suurempi kuin v. 1926, ja lisäksi oli vielä vuoden lopussa rakenteilla asuntotaloja niin paljon, että niihin pitäisi tulla huoneita suunnilleen yhtä paljon kuin vuoden aikana valmistuneisiin. Rakennustoiminnan vilkkautta osoittaa sekin, että kotimaan tiilenvalmistus ei ole voinut tyydyttää kysyntää, niin että tiiliä oli tuotava ulkoa. Myöskin sementin tuonti on lisääntynyt, vaikka kotimainen sementintuotanto on samaan aikaan kohonnut.

Rahamarkkinat.

Raha-asema helpottui maassamme viime vuonna huomattavasti. Siihen vaikutti osittain ulkomaalta saatu pääoma, mutta suurimmalta osalta se oli seurausta voimakkaasta kotimaisesta pääomanmuodostuksesta. Ulkomaista pääomaa toi maahamme vuoden aikana syntynyt Suomen Asuntohypoteekki-pankki, joka heti otti 2 miljoonan punnan ulkomaisten lainan. Valtio ei sanottavasti vähentänyt ulkomaista velkaansa muuta kuin siten, että aikaisempia velkoja viime vuoden aikana maksettiin edellisenä vuonna otetulla ulkomaaisella valtiolainalla. Muitakaan ulkomaaisia velkoja ei vuoden kuluessa huomattavammin lyhennetty ja vientiteollisuuden lyhytaikaisen ulkomaisten luoton määrä näyttää vuoden lopussa olleen suunnilleen sama kuin vuotta aikaisemmin.

Maan kokonaisvelka ulkomaille pysyi todennäköisesti jokseenkin ennallaan. Yksityispankkien ulkomainen nettovelka oli vuoden 1926 lopussa 51 milj. mk. Viime vuoden tammikuussa se vaihtui 55.8 milj. mar-

kan nettosaamiseksi. Helmi—heinäkuulla pankit olivat jälleen velkaa ulkomaille, enimmänsä toukokuun lopussa, jolloin nettovelka oli 168.6 milj. mk, mutta vuoden loppupuolella suhde muuttui uudelleen nettosaamiseksi, joka vaihteli kuukausi kuukaudelta, ja oli vuoden lopussa 7.2 milj. markkaa. Yksityispankkien ja Suomen Pankin yhteinen ulkomaisten suhteiden tase osoitti nettosaatavaa vuoden alussa 1,024.6 milj. mk ja vuoden lopussa 1,296.3 milj. mk.

Yksityispankkien lainanotto kasvoi viime vuonna 880.3 milj. mk (vastaava määrä edellisenä vuonna oli 636.5 milj. mk). Lainananto lisääntyi 1,027.3 milj. mk (v. 1926 583.9 milj. mk). Kun siis lainananto kasvoi huomattavasti enemmän kuin lainanotto, suureni lainanannon ja lainanoton välinen erotus absoluuttisesti, mutta niiden välinen suhde pysyi jokseenkin entisellään.

Seuraavasta taulukosta näkyy, miten tämä lainanotto ja -anto on vaihdellut:

Vuosi	Lainanotto kasvanut (+) tai vähentynyt (-)	Lainanotto kasvanut (+) tai vähentynyt (-)	Lainanannon ja lainanoton erotus kasv. (+) tai vähentynyt (-)	Lainanotto %:ssa lainanannosta vuoden lopussa
1913	+ 6 milj.	+ 29 milj.	- 23 milj.	91
1920	+ 1,054	+ 229	+ 825	65
1921	+ 419	+ 175	+ 244	63
1922	+ 173	+ 348	- 175	67
1923	+ 723	+ 609	+ 114	69
1924	- 98	+ 657	- 755	80
1925	- 252	+ 63	- 315	84
1926	+ 584	+ 637	- 53	86
1927	+ 1,027	+ 880	+ 147	86

Säästöpankkien säästö- ja juoksevat tilit kasvoivat viime vuonna, jos vuoden lopussa pääomaan lisätyt korot otetaan huomioon ennakkolaskelman mukaisina, 594.9 milj. mk. Vastaava lisäys edellisenä vuonna oli 424.3 milj. mk. Mainittujen tilien yhteinen määrä oli vuoden 1927 lopussa näin laskettuna 3,102.4 milj. mk. Talletukset osuuskauppojen säästökassoissa lisääntyivät viime vuonna 90.6 milj. mk (edellisenä vuonna 59.3 milj. mk) ja olivat vuoden lopussa 345.0 milj. mk. Osuuskassoissa ja Osuuskassojen Keskuslainarahastossa talletukset lisääntyivät 93.3 milj. mk (edellisenä vuonna 53.5 milj. mk), ollen vuoden lopussa 215.3 milj. mk. Postisäästöpankissa talletukset lisääntyivät 14.0 milj. mk (edellisenä vuonna 22.2 milj. mk).

Yhteinen talletusten kasvu kaikissa edellä mainituissa rahalaitoksissa oli (osittain ennakkolaskelman mukaan, niinkuin edellisestä käy ilmi) 1,673.1 milj. mk. Vastaava määrä edellisenä vuonna oli 1,195.4 milj. mk.¹⁾ Rahan ostokyvyn mukaan laskien oli yksityispankeissa, säästöpankeissa ja Postisäästöpankissa vuoden 1913 lopussa talletuksia 11,179 milj. nykyistä markkaa (984.1 milj. silloista kultamarkkaa). Viime vuoden lopussa edellämainittujen rahalaitosten sekä osuuskauppojen säästökassojen, osuuskassojen ja Osuuskassojen Keskuslainarahaston talletusten yhteinen määrä oli 10,841 milj. nykyistä markkaa. Tämän mukaan siis talletukset rahalaitoksissa alkavat olla jokseenkin samassa määrässä, mitä talletukset vuoden 1913 lopussa ostovoiman mukaan laskien vastasivat. Jos vertausperusteena käytetään kulta-arvoja, on talletusten määrä nykyjään suurempi kuin v. 1913.

¹⁾ Aikaisemmissa Pankkivaltuusmiesten kertomuksissa ei säästöpankkien säästö- ja juoksevain tilien kasvuun ole otettu vuoden lopussa pääomaan lisätyjä korkoja. Tämän vuoksi on vuodelta 1926 ilmoitettu summa tältä vuodelta annetussa kertomuksessa toinen.

Mainittakoon vielä, että pankit ovat viime vuonna lisänneet osakepääomiansa kaikkiaan n. 290 milj. mk.

Raha-aseman helpponemisen johdosta katsoi Suomen Pankki viime vuonna voivansa kolme kertaa alentaa korkojansa. Maaliskuun 22 päivänä Pankkivaltuusmiehet Johtokunnan esityksen mukaisesti päättivät, että Pankin korkomääriä oli kauttaaltaan alennettava 1/2 prosentilla. Elokun 10 päivänä tehtiin samanlainen päätös, ja marraskuun 24 päivänä alennettiin Pankin korkoja jälleen 1/2 %:lla. Pankin korkomäärät tulivat tämän jälkeen olemaan

6 % diskontattaessa puhtaita liikevekseleitä, joilla maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi aika;

6 1/2 % diskontattaessa samanlaisia vekseleitä, joilla maksupäivään on pitempi aika kuin kolme kuukautta;

7 % diskontattaessa muita vekseleitä, riippumatta siitä, onko niillä maksupäivään pitempi vai lyhyempi aika;

6 1/2 à 7 %, riippuen vakuudesta, myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakredittejä panttia vastaan;

jonka ohessa kassakreditteivien sisäänkirjoitusmaksu on laskettava puolen prosentin mukaan vuodelta.

Yksityispankkienkin korkomäärät alenivat viime vuonna jonkun verran. Eräät pienemät pankin alensivat kesäkuussa korkeimpia talletuskorkojaan, ja heinäkuussa alensivat pankit yleensä pitempiaikaisista talletuksista maksettavia korkoja 1/4—1/2 %:lla. Vuoden vaihteessa alenivat pitempiaikaisten talletusten korot uudelleen yleensä 1/4 %:lla ja juoksevan tilin korko vähän enemmän. Lainanantokorot alenivat vuoden kuluessa 1/4—1 %:lla. Lainanotto- ja lainanottokorot on muutamissa tapauksissa vähän pienentynyt.

Vuoden lopussa olivat suurpankkien lainanantokorot, luoton ja vakuuden laadun